

Förord

Det är i år 30 år sedan beslutet togs om att inrätta Nordicom, en nordisk dokumentationscentral för masskommunikationsforskning. Vid denna tid startades en rad dokumentationscentraler för olika ämnen inom nordiska rådets ram. Tanken var att genom nordiskt samarbete få en bättre belysning av aktuella frågor i samhället. Universitetens förändrade roll på 1960-talet gav forskningen en annan roll i samhället – forskningens resultat skulle genom olika kanaler spridas till forskningens avnämare. Genom televisionens genomslag på 1960-talet var mediernas roll och villkor ett omdiskuterat ämnesområde. Datorernas intåg gav också nya möjligheter att samla information i databaser som sedan kunde spridas på effektiva vägar.

Nordicom startade i början av 1970-talet som en renodlad dokumentationscentral för litteratur inom masskommunikationsforskningen. Under senare delen av 1970-talet växte en publikationsverksamhet fram som en naturlig förlängning av dokumentationsarbetet – det handlade om utgivning av nyhetsbrev, tidskrifter och böcker. I anslutning till denna utveckling tillkom också en uppgift att sprida den nordiska masskommunikationsforskningen på den internationella arenan – ett beslut som resulterade i utgivningen av *Nordicom Review* som idag har 1 800 prenumeranter utanför Norden – i drygt 100-talet länder. På så sätt etablerades Nordicom under 1980-talet som ett nordiskt informations- och kunskapscenter för medie- och kommunikationsforskning.

De stora förändringar i medielandskapet som kan skönjas i början av 1990-talet genom den nya informationsteknologin samt en ökad avreglering och privatisering på medieområdet innebar också förändringar för Nordicom. Verksamheten expanderade genom nya uppdrag. Främst gäller det Nordicoms dokumentation av medieutvecklingen där Nordicom både på nationell och nordisk nivå har utarbetat och utvecklat mediestatistiken för brukare inte bara i Norden utan även i Europa och övriga världen. I slutet av 1990-talet fick Nordicom UNESCOs uppdrag att etablera ett internationellt clearinghouse rörande forskning om barn, unga och medier. Idag rymmer Nordicom flera olika kompetensområden av stor samhällsrelevans och det handlar om forskningsinformation i en vidare betydelse än vad som kanske vanligtvis avses. Nordicom har under lång tid byggt ett kunskapscenter som idag är väl etablerat i hela världen och som för många blivit en förebild för en effektiv och flexibel organisation.

Det är dock fortfarande Nordicoms dokumentation av forskningslitteratur och pågående forskning inom området, d v s databaserna NCOM och NPROJ, som utgör basen i Nordicoms verksamhet. Här måste Nordicom ständigt utveckla vida och fruktbara kontakter med forskarna – ställa nätverksbyggandet i fokus. Det är denna förankring i forskarsamhället som möjliggör en utveckling av Nordicoms övriga aktiviteter. Av avgörande betydelse är också att Nordicom faktiskt utgör ett reellt nordiskt samarbete med klar nationell förankring genom

nationella informationscentra och arbetsgrupper med utgångspunkt i nationella verksamheter – på så sätt kan en mer samlad mediekunskap redovisas genom ett nordiskt samarbete än vad som skulle vara möjligt i varje enskilt land.

Idag är Nordicoms databaser tillgängliga via Internet och det är flera år sedan de tryckta bibliografierna och forskarförteckningarna upphörde att utkomma. Många frågor fortfarande efter dessa årliga avstämningar rörande forskningsområdet och vi ser också ett ökat behov av mer samlade forskningsöversikter på kontinuerlig basis nu när medie- och kommunikationsämnet är etablerat på många olika håll samtidigt som vi ser allt fler medierelaterade studier inom andra samhällsvetenskapliga och humanistiska discipliner. Detta är bakgrunden till att Nordicom i fortsättningen avser att på årlig basis sammanställa ett nummer av *Nordicom-Information* som rymmer en redovisning av pågående forskning inom medie- och masskommunikationsområdet i de nordiska länderna. I denna första utgåva redovisas drygt 600 forskare och ungefär lika många forskningsprojekt, godkända doktorsavhandlingar 2001, beviljade forskningsmedel 2001/2002 samt en översikt över utbildningar inom medie- och kommunikationsämnet i de nordiska länderna.

Varje förteckning över forskare och forskningsprojekt som söker täcka ett så omfattande område som medie- och kommunikationsforskningen innehåller brister. Vi är därför tacksamma om uppgifter om forskare och projekt som saknas i föreliggande redovisning eller felaktigheter vad gäller forskarpresentationerna inskickas till aktuell nationell Nordicom-central för indatering i databasen NPROJ.

Göteborg i oktober 2002

Ulla Carlsson
Institutionschef